

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
PERE TORRADES, conseller delegat
CARLES FLO, director general
IVAN GRAU, director financer
ORIOL GALLISSÀ, director comercial
VALENTÍ MARTÍ, director de publicitat
JOAN SERRA, director de producció
LEANDRE BASANTA, cap de distribució
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**NEUTRALITAT CRISTAL·LINA
O CONSPIRACIÓ SILENCIOSA?**

Hèctor Bofill

Escriptor

AL PEU DEL CANÓ

Mascle
ibèric

Literatura sense política

De vegades em pregunto si bona part dels déficits polítics que pateix el país no tenen la seva causa en la manca d'un imaginari literari que apunti a la viscera de les fractures nacionals que ens envolten. Mentre que els cims de la literatura catalana feien al·lusió a la circumstància política que les nodria, des dels poemes patriòtics de Verdguer fins a l'experiència de la guerra descrita a *Incerta glòria* o a la *Plaça del Diamant*, en les lletres catalanes actuals es pot palpar una mena de conspiració silenciosa que tendeix a sufocar qualsevol referència als conflictes que ens tenallen en el present més immediat.

ÉS CURIÓS QUE UN PAÍS EN QUÈ ES CONGRIEN tota mena de drames vinculats a l'aspiració sobiranista, a la divisió social entre comunitats culturals, a la covardia i a la traïció, al pànic a l'extinció de la llengua i a la pèrdua de la continuïtat, sigui tan estrany que es produeixin obres tendents a reflectir aquests neguits. Sense menystenir la qualitat literària dels dos autors que esmentaré, potser és simptomàtic que la proposta hegemònica durant els anys noranta fossin les elucubracions desarrelades dels personatges que desfilen pels contes de Quim Monzó, o que una de les obres amb més ressò de la primera dècada del segle XXI sigui *La pell freda* d'Albert Sánchez Piñol, en què per parlar de l'alteritat s'ha de desplaçar a una illa tocant a l'oceà antàrtic i descriure la lluita per la supervivència d'un home enmig d'una colla de rèptils.

DURANT UN CERT TEMPS FEIA LA IMPRESSIÓ que, en una cultura desballestada, la manca de codis literaris per interpretar els conflictes de la realitat política eren fruit de la simple negligència. Però per raons i per indicis diversos, començo a estar convençut que es tracta d'una actitud de franca hostilitat per part de determinats agents cap a qualsevol proposta que vinculi literatura i política en el context actual. No es tracta d'una reacció casual ni innocent, sinó que la contenció es troba expressament calculada perquè es vol impedir allò que l'evolució històrica ens ha ensenyat sempre: que la construcció de l'imaginari precedeix i potencia el conflicte a la realitat. No és estrany que aquells que proven de mirar cap a l'altra banda quan els problemes punyents se'ls despleguen al davant siguin aquells que s'estimarien més que tot continués igual, que aquí no tremolés res, i que, per descomptat no es desboqués cap mena de procés que portés a la crispació i a la confrontació, ni que fos en termes democràtics. Una pretensió que, no sé si les ínfulas nacionals, però almenys la crisi econòmica, ja haurà enterrat durant uns quants anys.

UNA MOSTRA DELS RECELS QUE SUSCITA qualsevol desenvolupament literari que involucri ferides obertes en el present és, al meu parer, la tèbia reacció que la tardor passada es va copsar al voltant de la gran novel·la, potser una de les millors de l'autor, de Baltasar Porcel, *Cada castell i totes les ombres*, on el narrador dissectiona sense pietat les vergonyes de la classe política i financera catalana en la Barcelona d'avui. És veritat que la novel·la va merèixer un premi, que es va acollir l'obra amb tot el respecte (només faltaria trac-

HYE YOUNG YU

“No és estrany que aquells que proven de mirar cap a l'altra banda quan els problemes punyents se'ls despleguen al davant siguin aquells que s'estimarien més que tot continués igual”

tant-se d'un autor consagrat!) però en tocar el tendre en el que alguns s'hi van trobar reflectits els elogis no van ser gaire desmesurats, i menys si es comparen amb les obres dels cicles mallorquins de Porcel, cosa que no és estranya perquè mentre Porcel parla de Mallorca a l'ordre principal li sembla una bella curiositat exòtica, però quan va a la línia de flotació de Pedralbes i dels suburbis barcelonins els agents del silenci benpensant es comencen a inquietar.

EN LA COLUMNA D'AQUEST MATEIX DIARI, Vicenç Villatoro s'ha afartat d'insistir aquests mesos que hem de desvincular la política en la valoració de qualsevol mena d'activitat artística o creativa.

Ha expressat el temor que la crisi que travessa Catalunya transiti cap a qualsevol mena de recreació èpica. I el seu exagerat retraïment l'ha portat, en una expressió que em sembla paradigmàtica del que denuncio, a afirmar, en ocasió de les protestes provocades per la iniciativa de concedir la medalla al mèrit del treball al simpatitzant amb el franquisme Carles Sentís, a dir que els arguments ideològics no poden ser “un mèrit ni un demèrit” per a un plantejament literari o periodístic. En efecte, aquest intent d'extirpar qualsevol mena d'actitud política en la valoració d'una altra disciplina, aquesta suposada cristal·lina neutralitat que Villatoro sosté, també és una forma de fer política. La mateixa, per cert, que sostenia el franquisme quan es postulava, com totes les dictadures, com una resposta més enllà del conflicte polític, una solució brutalment tècnica que arribava a la seva cota grotesca quan el mateix Franco li recomanava a un dels seus sicaris que “no es fiqués en política”.

AL CONTRARI DEL QUE OPINA EN VICENÇ VILLATORO, penso que a mesura que es desperti la necessitat de traduir en termes estètics les nostres preocupacions polítiques immediates hi ha alguna possibilitat de superar la situació agònica que ens està estancant com a país. Almenys, enmig de la depauperació nacional i social, sempre ens restarà el refugi de l'èpica d'on potser arrencarà l'inici d'una nova plenitud.

Jordi
Cabrè

Escriptor

Ara que a Madrid només es parla de jutges caçadors i de ministres caçats, s'enfila el debat sobre la cacera. Quantes llicències i permisos fan falta per poder matar un cérvol o un porc senglar o una óssa del Pirineu. I s'enfronten tots els arguments i prenen la paraula aquells que tot sovint veiem despullats enmig del carrer, tacsats de sang, no se sap si per denunciar el comerç de pells o bé per escandalitzar les àvies (ja curades d'espants). En tot cas, la cacera és una disciplina que sempre m'ha semblat esnob. De la mateixa manera que als toros el tema principal no és la matança, sinó la colossal horterada, en el cas de la cacera hi ha aquesta absurda exhibició de testosterona. Que valent, noi. Després ve l'esport, esclar, i de ben segur que hi ha tota una cultura interessant al darrere: però em costa de recordar una foto tan antiestètica com la de Garzón vora l'animal abatut, agenollat més en posat de Monument a l'Heroi que no pas de foto de record. *Veni, vidi, vinci*. Més que un cérvol, semblava que havia disparat contra Pinochet. Hi ha aquesta covardia, aquest punt xulesc i latifundista, que en alguns casos segur que amaga greus disfuncions en l'autoestima. Pel fet de matar espècies amb noblesa (si matessin gossos de ciutat la cosa tindria menys glamur, però molts ho agrairien) es pensen que marquen més paquet. Quan és prou conegut que el paquet només es marca amb l'astúcia (preguntin-ho, si no, a Puigcerçós) i que els toreros la tenen petita. O no ho sabien?

jordicabre@jordicabre.net

Comenta l'article a
www.avui.cat/54435